

Nuorten ääni vai tutkijan tulkintoja?

Veronika Honkasalo

31.10.2008

Ääntä etsimässä

- Mikä ääni? Käytetty usein poliittisessa mielessä, "nuorten ääni politiikassa, kirkossa, kulttuurien välisessä vuoropuhelussa"
- Tutkimuksen tehtäväksi määritellään vaiennetun äänen esille nostaminen -> tapa legitimoida varsinkin laadullisen tutkimuksen tärkeyttä.
- Miksi ääni, miksei ääniä? Mikä on tutkijan paikka äänen välittäjänä? Mitä äänille tehdään? "Right to know but not to do much". Eettisiä ja poliittisia kysymyksiä.

Lasten ja nuorten kuuleminen

- Nuorisolain 8 §: "Nuorten osallistuminen ja kuuleminen
Nuorille tulee järjestää mahdollisuus osallistua paikallista ja alueellista nuorisotyötä ja -politiikkaa koskevien asioiden käsittelyyn. Lisäksi nuoria on **kuultava** heitä koskevissa asioissa."
- Lastensuojelulaki 4 luku, Lapsen osallisuus, 20§, Lapsen mielipiteen selvittäminen ja kuuleminen. "...Kaksitoista vuotta täyttäneelle lapselle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi hallintolain (434/2003) 34 §:n mukaisesti häntä itseään koskevassa lastensuojeluasiassa."
- Aktiivisen eetoksen näkökulma: lapsilla ja nuorilla on lainsäädännöstä asti kuulemisen velvoite. Mitä poliittisia seurauksia tämä luo tutkimukselle?

Laadullinen ääni

- Laadullinen tutkimus karttaa yleistämistä, eli siten myös yhtenäisen nuorten äänen esittämistä:
 - ”...täysin yksilöllisellä, poikkeavalla kertomuksella voi olla suuri toiminta avaava vaikutus. On eettisestikin tärkeä kysymys, riittääkö yleisesti sopiva kertomus, vai onko se yksi, täysin poikkeava kertomus sittenkin kulttuurisesti ja poliittisesti tärkein toimijoiden näkökulmasta” (Hyvärinen 2004, 308).
- Haastattelumenetelmän ja etnografian keskeisyys nuoria ymmärtävinä ja solidaarisina metodeina.
- Kritiikki: Romantisoitu ja idealisoitu äänikäsitys laadullisen tutkimuksen itseisarvona.

"Toinen ääni"

- Feministisessä ja jälkikolonialistisessa tutkimuksessa on mietitty paljon "äänen" mahdollisuutta.
- "Äänen antaminen" esimerkiksi Sara Ahmedin (2000) mielestä korostaa valtaeroja tutkijan ja tutkittavien välillä, sillä "ääni" kulkee aina tutkijan tulkinnan kautta, varsinkin, jos tutkija ei pohdi omaa positiotaan tiedontuottajana suhteessa oman tieteenalansa historialliseen taustaan.
- Paikantunut tieto, haastateltavat tuottavat erilaista puhetta erilaisissa tilanteessa, eri henkilöille jne.

Ääni ja toimijuus

- Toimijuus ja ääni asettuvat laadullisessa tutkimuksessa usein myös itsearvoiksi . Nuorten toimijuudesta muodostuu helposti normi, jossa korostuu nuorten aktiivinen osallistuminen ja yksilöllinen eetos.
- Mitkä ovat toimijuuden mahdollisuudet? Minkälaisia ehtoja toimijuudelle asetetaan? Miten ääni ja toimijuus rakentuvat? Minkälaisia ääniä halutaan kuulla ja minkälaisille äänille annetaan tilaa esim. lopullisessa tutkimustekstissä? (Honkatukia, Nyqvist & Pösö 2007, 60-61)
- Äänen poliittinen voima: kvantitutkimuksilla perustellaan päätöksenteon tärkeyttä -> kvantitutkijoiden vastuu äänen välittäjinä.

Haastattelun mahdollisuudet

- Elina Oinas (2004, 227) haastattelujen eri keskustelutyylit:
 - **Kuunteleva tyyli:** mitkä diskurssit ja puhetavat ovat keskeisiä. Vaikeampaa on jäljittää haastattelun dynamiikkaa.
 - **Keskusteleleva tyyli:** eri puheenaiheiden valinnan dynamiikka tulee näkyväksi.
 - **Kyseenalaistava tyyli:** antaa haastateltavalle mahdollisuuden muotoilla näkemyksiään selkeästi ja ottaa kantaa siihen, miten tutkija hänen puhetapaansa tulkitsee.
- Miksi kyseenalaistavaa tyyliä vierastetaan laadullisessa nuorisotutkimuksessa? Esimerkkinä antirasistinen tutkimuseetos.

Kuuntelemisen mahdollisuudet

- Laadullisen tutkimuksen eetokseen kuuluu vuorovaikutus ja dialogisuus.
- Tutkijoiden tehtävänä on haastaa tutkijoiden asema "tietäjinä", tiedontuottajina ja asiantuntijoina ja tutkittavat tieteen kohteina.
- "Puhdas ääni" on romantisoitu käsitys tiedosta jossain tuolla toisaalla, joka poimitaan. "Äänet" siivilöityvät tutkimuksen teon aikana useamman kerran.
- Tästä huolimatta kuuntelemisella on paikkansa, ei ainoastaan sen suhteen, mitä sanottavaa lapsilla ja nuorilla on, mutta myös sen suhteen, mitä he eivät pysty sanomaan (Back, 2007).

Kirjallisuus

Lähteet:

- Ahmed, Sara (2000) 'Who knows? Knowing Strangers and Strangeness'. *Australian Feminist Studies* 15(31): 49-68.
- Back, Les (2007) *The Art of Listening*. Berg: London.
- Honkatukia Päivi, Nyqvist Leo & Pösö Tarja (2007) 'Violence Talk and Gender in Youth Residential Care', *Journal of Scandinavian Studies in Criminology and Crime Prevention* 8(1): 56-76.
- Hyvärinen, Matti (2004) Eletty ja kerrottu kertomus. *Sosiologia* 4/2004, 297-309.
- Oinas, Elina (2004) Haastattelu: kokemuksia, kohtaamisia, kerrontaa. Teoksessa Liljeström, Marianne (toim.) *Feministinen tietäminen. Keskustelua metodologiasta*. Tampere: Vastapaino, 209-227.

Lait:

Lastensuojelulaki 13.4.2007/417

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20070417>

Nuorisolaki 27.1.2006/72

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060072>

